

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آیین رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دولت

تألیف

دکتر محمد حسن صادقی مقدم

دانشیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

دکتر نادر میرزاده کوهشاهی

استادیار دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

اردیبهشت ۱۳۹۲

توجه

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود.

انتشارات دانشگاه تهران

شماره ۳۳۸۴

شماره مسلسل ۷۱۱۴

سرشناسه	ایران، قوانین و احکام.
عنوان و نام پدیدآور	: آیین رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دولت / تألیف محمد حسن صادقی مقدم، نادر میرزاده کوهشاهی.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۴۷۰ ص.
فروست	: انتشارات دانشگاه تهران، شماره انتشار ۳۳۸۴.
شابک	: 978-964-03-6441-3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیا.
موضوع	: تخلفات اداری - ایران.
موضوع	: حقوق اداری - ایران.
موضوع	: جرائم شغلی - ایران.
موضوع	: ایران - کارمندان دولت - وضع حقوقی و قوانین.
شناسه افزوده	: صادقی مقدم، محمد حسن، ۱۳۳۱ - مرگ آورنده.
شناسه افزوده	: میرزاده کوهشاهی، نادر، ۱۳۵۱ - مرگ آورنده.
شناسه افزوده	: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات.
رده‌بندی کنگره	: الف ۱۳۹۲ ۳۱۲ ت ۴۴۸۲ / KMH
رده‌بندی دیویی	: ۳۴۵/۵۵۰۱۳۲۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۱۳۶۳۴۶

ISBN-978-964-03-6441-3

9 789640 364413

عنوان: آیین رسیدگی به تخلفات اداری کارکنان دولت

تألیف: دکتر محمدحسن صادقی مقدم - دکتر نادر میرزاده کوهشاهی

نوبت چاپ: اول

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلفان است»

«کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است»

بها: ۱۵۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرش مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - سایت: <http://press.ut.ac.ir>

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۰۱۲۰۷۸

فهرست اجمالی

عنوان

صفحه

فهرست اجمالی.....	ث
مقدمه.....	خ

فصل اول - کلیات

گفتار اول - دادرسی اداری در نظام‌های حقوقی مختلف.....	۳
گفتار دوم - تاریخچه رسیدگی به تخلفات اداری.....	۵
گفتار سوم - منابع قانونی رسیدگی به تخلفات اداری.....	۲۹
گفتار چهارم - مراجع و مقامات مرتبط با رسیدگی به تخلفات اداری.....	۳۷

فصل دوم - تخلفات و مجازات‌های اداری

گفتار اول - تعریف و عناوین تخلفات اداری.....	۸۳
گفتار دوم - تقسیم بندی تخلفات اداری.....	۱۳۱
گفتار سوم - تعریف و عناوین مجازات‌های اداری.....	۱۳۵
گفتار چهارم - تقسیم بندی انواع مجازات‌های اداری.....	۱۵۰
گفتار پنجم - مجازات‌های اداری خاص کارکنان غیررسمی مدارس و مراکز غیردولتی.....	۱۵۴
گفتار ششم - مجازات‌های خاص مأموران مالیاتی.....	۱۵۴

فصل سوم - چگونگی رسیدگی به تخلفات اداری

گفتار اول - شروع به رسیدگی.....	۱۵۹
گفتار دوم - جمع‌آوری دلایل.....	۱۶۹
گفتار سوم - رسیدگی و صدور رأی.....	۱۷۵
گفتار چهارم - ابلاغ آرای هیأت‌ها.....	۱۹۹
گفتار پنجم - تجدیدنظرخواهی نسبت به آرای هیأت‌ها.....	۲۰۶

گفتار ششم- شکایت از آرای هیأت‌ها به دیوان عدالت اداری و هیأت عالی نظارت	۲۱۳
گفتار هفتم- اجرای آرای هیأت‌ها	۲۲۱
گفتار هشتم- نقش مدیران در رسیدگی به تخلفات اداری	۲۳۰

فصل چهارم- نظارت بر هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری

گفتار اول- تقسیم‌بندی نظارت‌ها	۲۵۳
گفتار دوم- نظارت قضایی دیوان عدالت اداری، نحوه رسیدگی و ویژگی‌های آن	۲۵۴
گفتار سوم- نظارت اداری هیأت عالی نظارت و چگونگی آن	۲۸۴
گفتار چهارم- مقایسه نظارت دیوان و نظارت هیأت عالی نظارت و بررسی ارتباط آن‌ها با	
یکدیگر	۲۹۵
گفتار پنجم- سایر نظارت‌ها	۲۹۸

پیوست‌ها

قسمت اول- متن قوانین مرتبط با رسیدگی به تخلفات اداری	۳۰۶
قسمت دوم- آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مرتبط با رسیدگی به تخلفات	
اداری	۳۸۷

فهرست منابع	۴۵۱
نمایه	۴۵۷
فهرست تفصیلی مطالب	۴۷۹

مقدمه

کارکنان دستگاه‌های اجرایی در زمره مهم‌ترین سرمایه‌های این دستگاه‌ها هستند و نقش مؤثری در ارائه خدمات، تأمین منافع عمومی و جلب رضایت مردم بر عهده دارند. حسن عملکرد این کارکنان برای تحقق اهداف و انجام وظایف دولت از ضروریات غیرقابل اجتناب است و عملکرد سوء این افراد، از موانع جدی پیش روی تحقق اهداف دولت و اجزای آن محسوب می‌شود. بنابراین نظارت بر رفتار و عملکرد آنان ضروری است. قانونگذار با آگاهی از این امر برای تضمین رفتار و عملکرد صحیح کارکنان دولت، رعایت نظم و انضباط اداری و رعایت قوانین و مقررات در دستگاه‌های اجرایی و حفظ حقوق مردم در این دستگاه‌ها، انجام و خودداری از انجام برخی از اعمال را تخلف اداری محسوب و برای آن مجازات تعیین کرده است. شناخت تخلفات اداری شرط مقدماتی اجتناب از ارتکاب آن‌ها است. بنابراین عموم کارکنان باید تخلفات اداری را بشناسند. واحدهای نظارتی و مدیران هم باید برای پیشگیری از وقوع تخلفات اداری و در صورت وقوع، اعلام آن‌ها به مراجع صلاحیت‌دار، با تخلفات یادشده آشنا باشند. مراجع رسیدگی‌کننده هم برای رسیدگی منصفانه، باید مصادیق تخلفات و مجازات‌های اداری و تشریفات رسیدگی به آن‌ها و حدود صلاحیت خود را بشناسند. به علاوه دانشجویان رشته حقوق و سایر محققان هم بنا به اقتضای رشته و حوزه مطالعاتی خود علاقه‌مند به مطالعه آیین رسیدگی به تخلفات اداری هستند. بنابراین طیف وسیعی از اشخاص به شناخت مصادیق تخلفات و مجازات‌های اداری، مراجع رسیدگی‌کننده و تشریفات رسیدگی به تخلفات اداری نیاز دارند. در پاسخ به این نیازها کتاب حاضر تألیف شد.

نویسندگان این اثر در کنار مطالعه و تحقیق در زمینه موضوع، دارای تجربه طولانی در این زمینه بوده و از نزدیک و به طور ملموس با ابعاد مختلف موضوع و ابهامات و ایرادهای قانون رسیدگی به تخلفات اداری (که منبع اصلی در رسیدگی به تخلفات اداری است)، آشنا هستند و کوشیده‌اند در این کتاب هم دانش نظری و هم تجربیات عملی خود را ارائه کنند و ضمن طرح مباحث نظری به ابعاد عملی موضوع هم توجه داشته باشند تا مخاطبان محترم ضمن آشنایی با مسائل نظری، پاسخ پرسش‌های عملی خود را هم بیابند. ایرادها و ابهامات موجود در قانون رسیدگی به تخلفات اداری و مقررات اجرایی آن، که در این اثر به آن‌ها اشاره شده است، در صورت توجه مسئولان امر برای اصلاح قانون مزبور و مقررات اجرایی آن مفید خواهد بود.

از آنجا که بر خلاف امور حقوقی و کیفری که قوانین ماهوی و شکلی مستقل و جداگانه‌ای دارند و آثاری هم که به مطالعه آن‌ها می‌پردازند به صورت مستقل نوشته می‌شوند، در زمینه تخلفات و مجازات‌های اداری و تشریفات رسیدگی به آن‌ها قانون واحدی وجود دارد و مباحث، ماهوی و شکلی یک‌جا در قانون رسیدگی به تخلفات اداری بیان شده‌اند. ناگزیر در این کتاب هم مباحث ماهوی مربوط به تخلفات و مجازات‌های اداری و شکلی مربوط به آیین رسیدگی به آن‌ها بررسی و مطالعه شده است.

نظر به اینکه رویه قضایی به معنای خاص، یکی از منابع علم حقوق است و در موضوع آیین رسیدگی به تخلفات اداری، آرای وحدت رویه دیوان عدالت اداری یکی از منابع اصلی محسوب می‌شود، در این اثر سعی شده است در مواردی که رأی وحدت رویه دیوان وجود دارد، استفاده شود و برای دسترسی علاقه‌مندان، متن آرای مزبور، در انتهای کتاب در قسمت پیوست‌ها ارائه شده است.

مجموع مطالب این اثر در چهار فصل ارائه می‌شود. در فصل اول با عنوان کلیات، دادورسی اداری در نظام‌های حقوقی مختلف، تاریخچه رسیدگی به تخلفات اداری و منابع قانونی مرتبط با رسیدگی به تخلفات اداری بیان شده است. فصل دوم به معرفی تخلفات و مجازات‌های اداری اختصاص دارد و در فصل سوم که مهم‌ترین فصل کتاب است، نحوه رسیدگی به تخلفات اداری بیان شده است. موضوع فصل چهارم هم معرفی انواع سزای کارهای نظارتی بر هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری است.

از همه عزیزانی که در تکمیل این کتاب ما را یاری کردند صمیمانه سپاسگزاریم و مراتب قدردانی و تشکر خود را از مسئولان و کارکنان محترم انتشارات دانشگاه تهران که با حسن توجه و تلاش خود زمینه چاپ این کتاب را فراهم کردند اعلام می‌داریم. این اثر خالی از عیب و نقص نیست. نویسندگان ضمن پذیرش مسئولیت این نواقص امیدوارند مخاطبان فرهیخته با تذکر ایرادات و ارائه پیشنهادها خود بر نویسندگان منت نهند و آنان را در تکمیل اثر در چاپ‌های بعد کمک کنند.

محمد حسن صادقی مقدم

نادر میرزاده کوهشاهی

اردیبهشت ۱۳۹۲